

**Geografia uczy myśleć naukowo,
czuć estetycznie, działać praktycznie”**

Wacław Nałkowski

**PROGRAM ZAJĘĆ
WYRÓWNAWCZYCH
Z GEOGRAFII DLA GIMNAZJUM
2012**

Elżbieta Czermierska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „MKK - Moje Kluczowe Kompetencje” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

I. Recenzja programu zajęć wyrównawczych z geografii w gimnazjum	3
II. Założenia ogólne	4
III. Treści nauczania	5
IV. Szczegółowy rozkład treści programowych według działów	6
V. Cele programu	25
VI. Procedury osiągnięcia celów	27
VII. Literatura	29
VII. Testy diagnozujące i klucze odpowiedzi	30

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

I. Recenzja programu zajęć wyrównawczych z geografii w gimnazjum

Przedstawiony do recenzji program odzwierciedla nowoczesne podejście do kształcenia młodzieży gimnazjalnej z zakresu – geografia. Jest przemyślany i obejmuje zagadnienia istotne w procesie nauczania. Cele edukacyjne są zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego przedmiotu geografia.

Treści edukacyjne są ciekawie dobrane i poprawne pod względem merytorycznym i terminologicznym. Szczegółowe cele są jasno sprecyzowane zarówno dla nauczyciela jak i dla ucznia. Materiał nauczania składa się z pięciu działów: mapa – źródło wiedzy geograficznej, Ziemia – nasza planeta, sfery Ziemi, przegląd kontynentów świata, Polska – moja Ojczyzna. Realizacja ich umożliwi przekazanie wiedzy, uzupełnienie braków w materiale programowym i nabycie umiejętności zapewniających właściwe funkcjonowanie w środowisku przyrodniczym. Ważnym elementem programu są testy sprawdzające wraz z kluczem odpowiedzi.

W programie uwzględniona została dowolność doboru treści w zależności od aktualnych potrzeb uczniów i możliwości ich realizacji. Duży nacisk został położony na rozumienie zjawisk oraz korelację między dydaktyką szkolną a egzaminami zewnętrznymi.

Program jest poprawny pod względem dydaktycznym i merytorycznym. Metody i środki dydaktyczne są właściwie dobrane do realizacji programu a ich różnorodność uatrakcyjni zajęcia i wdroży uczniów do samodzielności w rozwiązywaniu zadań i do współpracy w grupie. Program jest na tyle uniwersalny, że może być realizowany we wszystkich szkołach gimnazjalnych.

Program zajęć wyrównawczych z geografii oceniam pozytywnie i stwierdzam dużą przydatność programu w praktyce szkolnej. Jest cenną pomocą dydaktyczną ułatwiającą dobre przygotowanie uczniów do egzaminu gimnazjalnego.

Teresa Rymarz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

II. Założenia ogólne

Program nauczania młodzieży w gimnazjum jest kontynuacją rozszerzeniem wiadomości zawartych w programie przyrody w szkole podstawowej. Realizacja treści z podstawy programowej poprzez przyznany limit czasu (4 godziny w trzyletnim cyklu nauczania) często jest niewystarczająca dla poszczególnych uczniów na systematyczny i szczegółowy przegląd wszystkich dziedzin geografii.

Program zajęć wyrównawczych został opracowany celem powtórzenia i utrwalenia wiadomości oraz rozwijania umiejętności z geografii w gimnazjum a także podniesienia wyników edukacyjnych. Jego założeniem jest rozwój zainteresowania ucznia przedmiotem i rozumienia zjawisk przyrodniczych i społeczno – gospodarczych.

Program może być modyfikowany w zależności od potrzeb konkretnej, klasy lub indywidualnych uwarunkowań ucznia. Kładzie duży nacisk na pracę z mapą, analizę wykresów, diagramów i interpretację danych statystycznych.

Bardzo duży wpływ na efektywność kształcenia ma wewnętrzna motywacja ucznia, którą należy stymulować poprzez atrakcyjne metody nauczania np.: zajęcia terenowe, stosowanie okazów naturalnych, prezentacje komputerowe.

Analiza wyników egzaminów wskazuje jednoznacznie, że największe problemy mają uczniowie w zadaniach z kategorii: korzystanie z informacji i wykorzystanie wiedzy w praktyce. Program zajęć wyrównawczych ma za zadanie podniesienie wyników edukacyjnych w tych obszarach.

Rozwijanie dociekliwości poznawczej u uczniów na zajęciach wyrównawczych niewątpliwie przyczyni się do opanowania podstawy programowej i osiągnięcia wyższych wyników edukacyjnych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

III. Treści nauczania

Program ma przejrzysty układ treści w formie tabelarycznej. Po każdym dziale proponowana jest ewaluacja końcowa, w postaci testu lub zadań do wykonania przez ucznia, mająca na celu podsumowanie omawianej tematyki.

Proponowany przydział godzin na poszczególne działy programowe:

Numer działu	Tytuł działu	Orientacyjna liczba godzin
1.	Mapa – źródło wiedzy geograficznej	8
2.	Ziemia nasza planeta	8
3.	Sfery Ziemi	13
4.	Przegląd kontynentów świata	14
5.	Polska – moja Ojczyzna	17
	Ogółem	60

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

IV. Szczegółowy rozkład treści programowych według działów

1. Mapa – źródło wiedzy geograficznej

Lp.	Temat zajęć	Szczegółowe cele edukacyjne Uczeń:	Treści nauczania
1.	Kierunki świata	<ul style="list-style-type: none"> Nazywa i pokazuje kierunki świata na mapie i globusie oraz w terenie Posługuje się planem, mapą topograficzną, turystyczną, samochodową (orientuje mapę oraz identyfikuje obiekty geograficzne na mapie i w terenie) Wykorzystuje kompas do określania kierunków Określa kierunek wybranego obiektu geograficznego względem innego 	<ul style="list-style-type: none"> Kierunki główne i pośrednie Orientacja na mapie i w terenie
2-3	Przedstawianie zjawisk na mapach	<ul style="list-style-type: none"> Dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych Zna metody przedstawiania zjawisk geograficznych na mapie Odczytuje z map (wykresów, diagramów) informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych Odczytuje wysokość bezwzględną i oblicza wysokość względną Charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy hipsometrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> Metody przedstawiania zjawisk i rzeźby terenu na mapach Wysokość względna i wysokość bezwzględna Odczytywanie informacji z map, wykresów, diagramów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4-5	Mapa – jako rysunek powierzchni Ziemi w pomniejszeniu.	<ul style="list-style-type: none"> • Zna rodzaje skal • Potrafi przeliczyć skalę mapy • Zna pojęcie generalizacji mapy • Oblicza rzeczywiste odległości na podstawie skali mapy • Wyznacza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej i odległości na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje skal • Generalizacja mapy • Obliczanie odległości rzeczywistej
6-7	Współrzędne geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje na globusie i mapie świata równoleżniki, południki, półkule, bieguny • Rozumie różnice między siatką geograficzną a siatką kartograficzną • Wymienia cechy południków i równoleżników • Odczytuje współrzędne geograficzne na globusie • Określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie • Odszukuje na globusie i mapie obiekty o podanych współrzędnych geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Półkule Ziemi • Siatka geograficzna i siatka kartograficzna • Współrzędne geograficzne • Wykorzystanie GPS
8.	Wycieczka dydaktyczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystuje różne źródła informacji geograficznej (kompas, busola, plan, mapa, miejsce wschodu i zachodu Słońca) do lokalizacji miejsca w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientacja w terenie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2. Ziemia – nasza planeta

Lp.	Temat zajęć	Szczegółowe cele edukacyjne Uczeń:	Treści nauczania
1-2	Ziemia we wszechświecie	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia ogólny zarys modelu Wszechświata • Opisuje budowę Układu Słonecznego • Wyjaśnia wpływ dzieła Mikołaja Kopernika na rozwój poglądów o Wszechświecie • Zna najważniejsze rodzaje ciał niebieskich we Wszechświecie • Określa kształt i podaje podstawowe wymiary Ziemi • Wymienia czynniki warunkujące życie na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Model Układu Słonecznego • Mikołaj Kopernik i jego odkrycie • Planety Układu Słonecznego • Różnorodność ciał niebieskich we Wszechświecie • Kształt i wymiary Ziemi
3.	Ruch obrotowy Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje dowody i następstwa ruchu obrotowego Ziemi • Wyjaśnia występowanie po sobie dnia i nocy • Określa prędkość liniową i kątową obrotu Ziemi • Wskazuje na globusie charakterystyczne momenty doby podczas ruchu wirowego Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi
4-5	Miary czasu i strefy czasowe	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia zależność między długością geograficzną a czasem słonecznym • Oblicza czas słoneczny dla wybranych południków na podstawie różnicy długości geograficznej • Rozumie potrzebę wprowadzenia czasu strefowego i urzędowego • Zna zasady podziału kuli ziemskiej na strefy czasowe • Posługuje się mapą stref czasowych Europy • Potrafi wyjaśnić zmianę daty 	<ul style="list-style-type: none"> • Długość geograficzna a czas słoneczny • Strefy czasowe • Międzynarodowa linia zmiany daty

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

6.	Ruch obiegowy Ziemi i jego następstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi • Zna daty przesilenia letniego i zimowego oraz zrównania dnia z nocą • Wyjaśnia związek między ruchem Ziemi dookoła Słońca a zmiennością pór roku i kalendarzem • Oblicza wysokość słońca nad horyzontem • Wyjaśnia przyczyny zmian długości dnia i nocy w ciągu roku • Wyjaśnia zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastęstwa ruchu obiegowego Ziemi • Astronomiczne pory roku • Kalendarz
7.	Strefy oświetlenia Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje na globusie strefy oświetlenia Ziemi i nazywa równoleżniki będące ich granicami • Oblicza wysokość górowania Słońca nad horyzontem w różnych porach roku • Charakteryzuje zróżnicowanie oświetlenia Ziemi wraz ze zmianą szerokości geograficznej • Rozumie zależność ruchów Ziemi na oświetlenie kuli ziemskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Strefy oświetlenia Ziemi • Wysokość słońca nad horyzontem • Przyczyny zróżnicowania oświetlenia Ziemi w ciągu roku
8.	Test sprawdzający	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonuje zadania i dokonuje samooceny 	<ul style="list-style-type: none"> • Ewaluacja częściowa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3. Sfery Ziemi

Lp.	Temat zajęć	Szczegółowe cele edukacyjne Uczeń:	Treści nauczania
Atmosfera			
1.	Budowa atmosfery i jej znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje skład atmosfery ziemskiej • Objasnia schemat budowy atmosfery • Wymienia główne cechy troposfery • Wyjaśnia przyczyny poziomego zróżnicowania temperatury • Potrafi wytłumaczyć znaczenie warstwy ozonowej dla życia na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Skład powietrza atmosferycznego • Schemat budowy atmosfery • Cechy troposfery • Rola warstwy ozonowej
2-3	Wpływ temperatury powietrza i opadów na pogodę na świecie	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje na przykładach związków między wysokością Słońca a temperaturą powietrza • Charakteryzuje na podstawie wykresów oraz danych liczbowych przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku w wybranych stacjach meteorologicznych położonych w różnych strefach klimatycznych • Oblicza średnią roczną temperaturę powietrza, średnie roczne opady atmosferyczne oraz roczną amplitudę temperatury powietrza • Wymienia rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • Wykazuje zróżnicowanie opadów na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Czynniki wpływające na temperaturę powietrza i opady atmosferyczne • Amplituda powietrza • Rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • Zróżnicowanie wielkości rocznego rozkładu opadów atmosferycznych na Ziemi

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.	Ciśnienie atmosferyczne i wiatry na świecie	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia zjawisko powstawania wiatru • Rysuje (za pomocą izobar) ośrodki niskiego i wysokiego ciśnienia • Charakteryzuje schemat cyrkulacji powietrza na kuli ziemskiej • Rozróżnia i pokazuje na mapie wiatry stałe, sezonowo zmienne i lokalne • Wyjaśnia wpływ ruchu obrotowego na kierunek wiatrów 	<ul style="list-style-type: none"> • Niże i wyży baryczne a kierunek wiatru • Cyrkulacja powietrza na kuli ziemskiej • Powstawanie pasatów • Rodzaje wiatrów
5.	Zmienność pogody i stałość klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Zna składniki pogody i czynniki klimatu • Posługuje się przyrządami do pomiaru wybranych składników pogody • Charakteryzuje wpływ głównych czynników klimatotwórczych na klimat • Wymienia strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi • Podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi • Charakteryzuje poszczególne klimaty Ziemi na podstawie map temperatury powietrza, opadów atmosferycznych oraz map stref klimatycznych • Wyjaśnia relacje zachodzące między klimatem a gospodarką człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • Składniki pogody • Przyrządy pomiarowe składników pogody • Czynniki klimatu • Strefy klimatyczne na świecie • Relacja człowiek - atmosfera
Hydrosfera			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

6.	Zasoby wodne Ziemi. Morza i oceany	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje obieg wody w przyrodzie • Zna oceany oraz wymienia różne typy mórz i wskazuje na mapie ich przykłady • Wskazuje związek pomiędzy zasoleniem a temperaturą wody morskiej • Wymienia główne przyczyny powstawania ruchów wody morskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Obieg wody w przyrodzie • Morza i oceany na kuli ziemskiej • Ruchy wody morskiej
7.	Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • Czyta mapy hydrograficzne • Wyjaśnia pojęcia: rzeka główna, system rzeczny, dorzecze, dział wodny, zlewisko, obszar bezodpływowy • Klasyfikuje różne rodzaje jezior i podaje przykłady • Wskazuje na mapie największe skupiska jezior na świecie i najdłuższe rzeki • Określa warunki powstawania lodowców oraz wskazuje na mapie świata lodowce oraz góry lodowe • Podaje rodzaje wód podziemnych i sposoby ich wykorzystania • Wskazuje na mapie typowe obszary występowania studni artezyjskich i gejzerów 	<ul style="list-style-type: none"> • Rzeki i jeziora na świecie – rodzaje i miejsce występowania • Lodowce i lądolody – warunki powstania i obszary współcześnie zlodowaczone • Wody podziemne i sposoby ich wykorzystania
Litosfera			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

8.	Przeszłość geologiczna. Budowa wnętrza Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Zna budowę wnętrza Ziemi • Wymienia nazwy er i okresów geologicznych • Wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi • Klasyfikuje skały według genezy i zastosowania • Wskazuje na wpływ przeszłości geologicznej na powstanie i zróżnicowanie skał 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa wnętrza Ziemi • Najważniejsze fakty z dziejów Ziemi • Skały i minerały
9.	Procesy wewnętrzne kształtujące powierzchnię Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje główne cechy płytowej budowy litosfery • Wskazuje na mapie świata obszary aktywne sejsmicznie • Wykazuje związki pomiędzy płytową budową litosfery a występowaniem zjawisk wulkanicznych i trzęsień ziemi • Opisuje skutki trzęsień Ziemi i erupcji wulkanicznych • Klasyfikuje góry ze względu na genezę • Lokalizuje wybrane pasma na mapach 	<ul style="list-style-type: none"> • Tektonika płyt litosfery • Obszary sejsmiczne • Ruchy górotwórcze • Wulkanizm i trzęsienia Ziemi
10.	Procesy zewnętrzne kształtujące powierzchnię Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia i charakteryzuje zewnętrzne procesy kształtujące powierzchnię Ziemi • Przedstawia rzeźbotwórczą rolę wód płynących, fal morskich, wiatru, lądolodów i lodowców górskich • Wyjaśnia związki między warunkami naturalnymi i dominującymi procesami niszczącymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Procesy egzogeniczne : wietrzenie, ruchy masowe, działalność wód powierzchniowych lodowców, lądolodu oraz działalność wiatru
11.	Wycieczka dydaktyczna po najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje i opisuje w terenie formy rzeźby powstałe w wyniku działania czynników rzeźbotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Rzeźba najbliższej okolicy
Pedosfera i biosfera			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

12.	Gleby i roślinność na Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia znaczenie terminów: gleba, proces glebotwórczy • Zna najważniejsze rodzaje gleb i ich właściwości charakterystyczne dla poszczególnych stref klimatycznych • Podaje przyczyny zróżnicowania gleb na strefowe i astrefowe • Wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie roślinności i gleb na Ziemi • Charakteryzuje strefy klimatyczno - roślinne na Ziemi i wskazuje je na mapie • Podaje przykłady zwierząt występujących w poszczególnych strefach 	<ul style="list-style-type: none"> • Czynniki glebotwórcze • Zróżnicowanie gleb na świecie • Gleby strefowe i astrefowe • Strefy klimatyczno - roślinne
13.	Powtórzenie i utrwalenie wiadomości.	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia współzależność pomiędzy strefami 	<ul style="list-style-type: none"> • Współzależność poszczególnych stref Ziemi

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4. Przegląd kontynentów świata

Lp.	Temat zajęć	Szczegółowe cele edukacyjne Uczeń:	Treści nauczania
Europa			
1.	Środowisko przyrodnicze Europy	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje położenie geograficzne Europy na mapie świata • Wymienia: wyspy, półwyspy, cieśniny, zatoki, morza i oceany • Określa główne cechy środowiska: klimat, ukształtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy roślinno – glebowe na podstawie map tematycznych i fizycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne i granice Europy • Linia brzegowa • Ukształtowanie powierzchni • Wody powierzchniowe • Warunki klimatyczne i roślinność Europy
2	Podział polityczny i ludność Europy	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aktualny podział polityczny Europy, państwa nowopowstałe i ich stolice • Opisuje liczbę ludności Europy na tle ludności świata • Analizuje piramidę płci i wieku • Wymienia państwa najgęściej i najładniej zaludnione • Wyjaśnia przyczyny starzenia się ludności w Europie • Wyjaśnia wpływ warunków naturalnych na rozmieszczenie ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • Podział polityczny Europy • Ludność Europy na tle ludności świata • Piramida płci i wieku • Przyrost naturalny • Średnia długość życia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.	Kraje śródziemnomorskie	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia i wskazuje na mapie kraje śródziemnomorskie • Charakteryzuje położenie krajów śródziemnomorskich na podstawie mapy ogólnogeograficznej • Charakteryzuje klimat i roślinność na podstawie map tematycznych • Wykazuje atrakcyjność turystyczną państw śródziemnomorskich • Wskazuje obszary sejsmiczne (wybuchy wulkanów i trzęsienia Ziemi) • Wykazuje związek między rozwojem turystyki a walorami przyrodniczymi i dziedzictwem kulturowym Europy Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne krajów śródziemnomorskich • klimat i roślinność • obszary sejsmiczne • atrakcje turystyczne
4.	Surowe środowisko państw Skandynawskich	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia i wskazuje na mapie państwa skandynawskie • Charakteryzuje położenie, klimat i roślinność państw skandynawskich • Określa poziom rozwoju społeczno – gospodarczego i zróżnicowania tych państw • Charakteryzuje Londyn – jako światową metropolię • Wskazuje na mocne strony rozwoju państw skandynawskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Środowisko przyrodnicze i gospodarcze państw skandynawskich
Azja			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5.	Największy kontynent świata - Azja	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia położenie geograficzne Azji • Opisuje cechy klimatu i układ stref roślinnych • Analizuje rozmieszczenie wód powierzchniowych • Charakteryzuje najludniejsze państwo świata pod kątem zróżnicowania i rozmieszczenia ludności • Wskazuje najstarsze cywilizacje i krótko je charakteryzuje • Przedstawia Azję jako kontynent wielkich kontrastów 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne Azji • Strefy klimatyczne – roślinne • Wody powierzchniowe • Najludniejszy kontynent • Najstarsze azjatyckie cywilizacje • Kontynent kontrastów
6.	Chiny – najludniejsze państwo świata	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje położenie geograficzne Chin • Analizuje mapy, wykresy, dane liczbowe dotyczące ludności Chin • Wskazuje cele i skutki kontroli urodzeń • Opisuje rozmieszczenie ludności na tle warunków naturalnych i przemian gospodarczych • Podaje przyczyny konkurencyjności towarów chińskich na rynku światowym • Wskazuje zmiany znaczenia Chin w gospodarce światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne Chin • Ludność Chin • Program kontroli urodzeń • Kierunki rozwoju gospodarczego • Znaczenie Chin w gospodarce światowej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

7.	Japonia – państwo tysiąca wysp	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje położenie Japonii • Charakteryzuje środowisko przyrodnicze i zasoby surowcowe • Omawia skutki klęsk żywiołowych • Wskazuje znaczenie nauki i techniki oraz poziom wykształcenia ludności na rozwój gospodarczy Japonii w świecie • Opisuje rolę przemysłu wysokiej technologii w gospodarce Japonii • Wykazuje znaczenie Japonii – potęgi gospodarczej świata 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne, środowisko przyrodnicze Japonii • Klęski żywiołowe • Przemysł wysokiej technologii • Rola Japonii w gospodarce świata
Afryka			
8.	Afryka – gorący kontynent	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia położenie geograficzne Afryki • Charakteryzuje klimat • Wskazuje na mapie i charakteryzuje strefy klimatyczno – roślinno – glebowe Afryki • Wymienia zwierzęta żyjące w tych strefach • Uzasadnia potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne • Strefy klimatyczno – roślinno – glebowe • Flora i fauna Afryki • Wody Afryki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

9.	Zróżnicowanie ludów Afryki	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia wpływ warunków naturalnych na rozwój kontynentu • Charakteryzuje rozmieszczenie ludności oraz zróżnicowanie rasowe, etniczne oraz plemienne ludów Afryki • Wykazuje wpływ przeszłości kolonialnej Afryki na poziom życia ludności i rozwój gospodarczy państwa • Analizuje wskaźnik PKB oraz HDI • Wyjaśnia przyczyny i skutki problemów mieszkańców Afryki (choroby np. AIDS, niedożywienie i głód, konflikty zbrojne) • Proponuje niesienie pomocy ludziom głodującym 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmieszczenie ludności • Zróżnicowanie rasowe, etniczne oraz plemienne • Przeszłość kolonialna Afryki a gospodarka • Wskaźnik HDI i PKB • Problemy Afryki
Ameryka Północna i Ameryka Południowa			
10.	Środowisko przyrodnicze oraz zróżnicowanie ludnościowe i etniczne obu Ameryk	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje położenie geograficzne Ameryki Północnej i Południowej • Wskazuje granice między Ameryką Północną a Południową • Charakteryzuje strefy klimatyczno – roślinne na podstawie map tematycznych • Wskazuje na mapie krainy geograficzne obu Ameryk • Wskazuje wpływ rzeźby terenu na klimat Ameryk • Wyróżnia główne cechy i przyczyny zróżnicowania kulturowego i etnicznego ameryki Północnej i Południowej • Zna pojęcia: aglomeracja, konurbacja • Zna strukturę zawodową ludności charakterystyczną dla krajów wysoko rozwiniętych 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne Ameryki Północnej i Południowej • Granica między Ameryką Północną a Południową • Strefy klimatyczno – roślinne • Krainy geograficzne • Wybrane krajobrazy Ameryk (wodospady) • Rzeźba terenu a klimat • Mozaika społeczna Ameryk

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

11.	Przegląd wybranych państw Ameryki Północnej i Południowej	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje na mapie politycznej poszczególne państwa Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej • Charakteryzuje cechy wybranych państw: <ul style="list-style-type: none"> – Określa rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej – Charakteryzuje warunki naturalne oraz zagadnienia społeczno – gospodarcze Brazylii – Identyfikuje konflikt interesów pomiędzy ekologicznymi skutkami wylesiania Amazonii a jej gospodarczym wykorzystaniem – Problemy społeczno – gospodarcze na Kubie 	<ul style="list-style-type: none"> • Podział polityczny państw obu Ameryk • Cechy charakterystyczne państw obu Ameryk
Australia			
12.	Australia – najmniejszy kontynent świata	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje położenie geograficzne Australii • Wymienia charakterystyczną florę i faunę Australii • Podaje cechy klimatu i zasoby wodne Australii • Wyjaśnia pojęcia: studnia artezyjska, basen artezyjski, rafa koralowa • Charakteryzuje ludność Australii i wskazuje obszary o największej gęstości zaludnienia • Wymienia najważniejsze cechy gospodarki Australii na tle warunków środowiska przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie Australii • Środowisko przyrodnicze i klimatyczne • Osobliwości świata roślinnego i zwierzęcego • Gospodarka Australii
Obszary polarne			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

13.	Lodowe pustynie	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia znaczenie terminów: Arktyka, Antarktyka, lądolód, góra lodowa • Wskazuje na mapie Arktykę i Antarktykę i przedstawia cechy środowiska geograficznego • Podaje cechy klimatu obszarów polarnych • Podaje przykłady flory i fauny • Wskazuje wpływ warunków klimatycznych na życie roślin i zwierząt • Wymienia główne cechy i przyczyny zmian w środowisku przyrodniczym obszarów okołobiegunowych • Wyjaśnia konieczność ochrony przyrody obszarów okołobiegunowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Cechy środowiska geograficznego obszarów polarnych • Klimat, świat roślinny i zwierzęcy • Dziura ozonowa • Ochrona środowiska
14.	Najciekawsze miejsce na Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Planuje i opisuje trasę wycieczki do wybranego regionu świata 	<ul style="list-style-type: none"> • Wycieczka do wybranego regionu świata – opis trasy

5. Polska – moja Ojczyzna

1.	Położenie Polski na tle Europy	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje położenie Polski na tle Europy i świata • Opisuje granice polski i ich długość • Wymienia sąsiadów Polski i ich stolice • Wyznacza współrzędne geograficzne skrajnych punktów Polski • Oblicza różnice miejscowego czasu słonecznego między skrajnymi punktami Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • Położenie Polski w Europie i na świecie • Granice i obszar Polski • Sąsiedzi Polski • Czas słoneczny, strefowy i urzędowy w Polsce
----	--------------------------------	--	---

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2-3	Budowa geologiczna a rzeźba terenu	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia nazwy głównych jednostek tektonicznych znajdujących się na terenie Polski • Opisuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski na podstawie tabeli stratygraficznej • Wskazuje , jakie surowce naturalne powstały w poszczególnych erach • Wyjaśnia związki między ruchami górotwórczymi i zalewami mórz a ukształtowaniem powierzchni • Opisuje zlodowacenia na obszarze Polski i ich wpływ na współczesną rzeźbę terenu • Wymienia formy terenu powstałe w wyniku działalności lądolodu i wód polodowcowych • Wskazuje , jakie surowce naturalne powstały w poszczególnych erach 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki tektoniczne Polski • Budowa geologiczna Polski • Wydarzenia w dziejach Polski w poszczególnych erach • Pochodzenie surowców naturalnych • Formy rzeźby młodoglacjalnej
4.	Ukształtowanie powierzchni	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia cechy ukształtowania powierzchni Polski na podstawie mapy hipsometrycznej • Wskazuje na pasowość rzeźby terenu • Charakteryzuje poszczególne pasy rzeźby terenu w Polsce • Wyjaśnia związek rzeźby terenu z budową i przeszłością geologiczną Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • Pasowość rzeźby terenu • Główne pasy rzeźby terenu • Przeszłość geologiczna a rzeźba terenu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5.	Klimat Polski	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje masy powietrza najczęściej docierające nad Polskę • Wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce • Wykazuje wpływ mas powietrza napływających nad obszar Polski na kształtowanie się pogody • Wymienia cechy przejściowości klimatu Polski • Wyjaśnia różnicę długości okresu wegetacyjnego między północno – wschodnimi i południowo-zachodnimi krańcami Polski • Analizuje mapy klimatyczne i klimatogramy • Wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego i bryzy morskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Masy powietrza nad Polską • Czynniki kształtujące klimat w Polsce • Cechy klimatu Polski • Okres wegetacyjny w różnych częściach Polski • Wiatry lokalne: bryza morska i wiatr halny
6.	Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia główne rodzaje zasobów wodnych w Polsce • Wskazuje 3 zlewiska • Omawia cechy sieci rzecznej w Polsce • Posługuje się pojęciami: dorzecze, dział wodny, system rzeczny, sieć rzeczna • Wymienia typy jezior i podaje przykłady • Wykazuje znaczenie wód leczniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje zasobów wodnych w Polsce • Sieć rzeczna • Klasyfikacja jezior • Znaczenie wód powierzchniowych i podziemnych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

7.	Gleby oraz świat roślinny i zwierzęcy	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia typy gleb występujących w Polsce • Opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie gleb w Polsce i określa ich znaczenie gospodarcze • Wskazuje wybrane cechy szaty roślinnej i świata zwierzęcego w Polsce • Określa lesistość Polski na podstawie map tematycznych • Wymienia funkcje lasów 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikacja gleb w Polsce • Rozmieszczenie gleb • Szata roślinna • Zbiorowiska lasów w Polsce • Funkcje lasów • Świat zwierząt
8-9	Podział administracyjny. Struktura ludności Polski.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje podział administracyjny Polski • Podaje nazwy i wskazuje na mapie województwa oraz ich stolice • Odczytuje z różnych źródeł informacji (piramida płci i wieku, rocznik statystyczny,) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia w Polsce • Podaje przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w ostatnich latach • Oblicza gęstość zaludnienia w Polsce (lub współczynnik przyrostu naturalnego) • Charakteryzuje na podstawie map gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce • Wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • Charakteryzuje strukturę narodowościową Polski • Wyjaśnia przyczyny i skutki współczesnych migracji Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • Podział administracyjny Polski • Liczba ludności • Przyrost naturalny • Piramida płci i wieku • Średnia długość życia • Gęstość zaludnienia Polski • Struktura narodowościowa Polski • Migracje Polaków

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

10-11	Rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce • Wyróżnia główne cechy struktury użytkowania ziemi, wielkość gospodarstw rolnych, zasiewów i hodowli w Polsce • Podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw oraz chowu bydła i trzody chlewnej w Polsce • Wymienia nazwy obszarów upraw wybranych roślin i wskazuje je na mapie • Wyróżnia główne cechy hodowli zwierząt w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • Przyrodnicze i poza przyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce • Struktura użytkowania ziemi, wielkość gospodarstw • Struktura upraw • Rozmieszczenie wybranych upraw • Rozmieszczenie hodowli zwierząt
12-13	Przemysł i usługi	<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje podziału przemysłu w Polsce • Charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu • Wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie produkcji przemysłowej • Przedstawia, na podstawie różnych źródeł informacji strukturę wykorzystania źródeł energii w Polsce • Wskazuje korzyści z wykorzystania alternatywnych źródeł energii (np.: gazu łupkowego) • Rozróżnia rodzaje usług • Opisuje zmiany na rynku usług w Polsce • Wyjaśnia rolę usług w gospodarce Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • Podział przemysłu • Czynniki lokalizacji zakładów przemysłowych • Najlepiej rozwijające się działy produkcji przemysłowej • Struktura produkcji energii elektrycznej w Polsce • Alternatywne źródła energii w Polsce • Podział usług • Zmiany na rynku usług w Polsce • Znaczenie usług

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

14	Ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia formy ochrony przyrody w Polsce • Wymienia nazwy parków narodowych w Polsce i wskazuje je na mapie • Opisuje osobliwości wybranych parków narodowych • Wskazuje na konkretne działania w swoim środowisku na rzecz ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • Formy ochrony przyrody w Polsce • Parki Narodowe i rezerваты przyrody • Ochrona przyrody we własnym regionie
15-16	Sąsiedzi Polski	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia państwa graniczące z Polską, podaje stolice oraz wskazuje je na mapie • Charakteryzuje wybrane cechy środowiska przyrodniczego, gospodarczego i turystycznego państw sąsiadujących z Polską: • Niemcy – gospodarcza potęga Europy • Czechy – bogactwa naturalne i rozwijający się przemysł • Słowacja – piękno górzystych Karpat • Ukraina – kraj urodzajnej ziemi • Białoruś – kraj lasów pól i bagien • Litwa – kraj nizinny • Rosja – największe państwo świata 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterystyka państw sąsiadujących z Polską
17.	Test sprawdzający	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązuje testy końcowe 	Ewaluacja końcowa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

V. Cele programu

Celem nauczania geografii jest pogłębienie wiedzy o świecie oraz kształcenie umiejętności praktycznych w życiu. Wiedza geograficzna wpływa na kształtowanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Nadrzędnym celem programu jest uzyskanie jak największych efektów w procesie uczenia się.

Zgodnie z duchem nowej podstawy programowej na III etapie edukacyjnym w niniejszym programie zawarte są wymagania edukacyjne obejmujące cztery obszary:

- Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej

Uczeń dokonuje obserwacji i pomiarów w terenie; potrafi korzystać z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno – komunikacyjnych w celu gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych

- Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów

Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych; rozumie wzajemne relacje przyroda-człowiek; wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne [warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi

- Stosowanie wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności geograficzne w celu lepszego rozumienia współczesnego świata i swojego w nim miejsca; stosuje wiadomości i umiejętności geograficzne w życiu codziennym, m.in. w racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska.

- Kształtowanie postaw

Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą i światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości przy jednoczesnym poszanowaniu praw innych narodów – ich systemów wartości i sposobie życia

Realizację programu przewiduje się w wymiarze 2 godzin tygodniowo

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

w ciągu jednego roku. Proponowany jest konkretny przydział godzin, jednak to nauczyciel sam decyduje na które partie materiału należy przeznaczyć więcej czasu, dostosowując go do potrzeb uczniów.

Materiał nauczania obejmuje pięć części:

1. Mapa – źródło wiedzy geograficznej
2. Ziemia – nasza planeta
3. Sfery Ziemi
4. Przegląd kontynentów świata
5. Polska – moja ojczyzna

Celem realizacji programu jest zatem pomoc w opanowaniu treści programowych (wyrównywanie braków z poprzednich etapów edukacyjnych, ugruntowanie wiedzy), rozwijanie umiejętności: kojarzenia, dostrzegania związków i zależności.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

VI. Procedury osiągnięcia celów

Opracowany program zajęć wyrównawczych przeznaczony dla młodzieży gimnazjalnej sugeruje wykorzystanie na lekcjach geografii zróżnicowanych metod w celu zwiększenia atrakcyjności prowadzonych zajęć oraz zwiększenia efektywności procesu uczenia się.

W osiągnięciu założonych celów bardzo ważny jest staranny ich dobór. Zależy on od bardzo wielu czynników. Najczęściej wybór odpowiedniej metody determinowany jest tematyką zajęć, ale bierze się też pod uwagę intelektualne możliwości uczniów, posiadaną bazę dydaktyczną a także zainteresowania. Wskazane jest, by większość zajęć była prowadzona z wykorzystaniem więcej niż jednej metody. W celu uzyskania jak najwyższej efektywności nauczania, nauczyciele powinni korzystać aktywizujących metod nauczania jak i wykładu. Ważne jest, aby żadna z metod nie zdominowała wykładu, ale była jej częścią. Do proponowanych metod należą:

Metody asymilacji wiedzy (podające)	Metody samodzielnego uczenia się (poszukujące)	Metody waloryzujące (przeżywanie)	Metody praktyczne (działanie)
<ul style="list-style-type: none"> wykład pogadanka opowiadanie praca z podręcznikiem praca z mapą lub atlasem 	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja burza mózgów gry dydaktyczne ćwiczenia w rozumowaniu i kojarzeniu zjawisk 	<ul style="list-style-type: none"> metody impresyjne (oglądanie filmów, przeźroczy, pokazy multimedialne) metody ekspresyjne (odgrywanie ról, scenek, inscenizacji) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia terenowe obserwacja pomiar ćwiczenia w rozumowaniu i kojarzeniu zjawisk

W nauczaniu geografii szczególną rolę mają zajęcia terenowe w formie wycieczek dydaktycznych. Uczeń nabiera nowych doświadczeń, rozwija umiejętność

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

obserwacji otaczającego środowiska, dokonywania pomiarów, działania w grupie oraz kształtuje swoją wrażliwość na przyrodę.

Kolejnym warunkiem osiągnięcia celów edukacyjnych są odpowiednie środki dydaktyczne. Należą do nich:

- Zestaw map ściennych
- Mapy topograficzne
- Mapy turystyczne
- Atlasy geograficzne
- Globusy
- Dane statystyczne, wypisy z literatury przyrodniczej
- Wykresy, rysunki, schematy
- Kompasy, busole
- Zestawy mineralogiczne
- Foliogramy
- Pokazy multimedialne, komputerowe programy edukacyjne
- Filmy tematyczne, ilustracje, albumy ze zdjęciami
- Internet

Podstawą pracy w nauczaniu geografii jest oczywiście mapa. Służy ona nie tylko do lokalizacji miejsc, ale także przestrzennego rozmieszczenia różnorodnych zjawisk, do poszukiwania wiedzy a następnie poddaje się ją interpretacji, porównaniu i ocenie.

W realizacji programu ważne jest, aby nauczyciel w czasie lekcji stwarzał sytuacje współdziałania uczniów w zdobywaniu wiedzy, formułowaniu wniosków, tak, aby praca zespołowa pozwalała na wymianę doświadczeń, aktywizację uczniów słabszych lub biernych.

Na zajęciach wyrównawczych należy pamiętać o zasadzie indywidualizacji. Grupy nie powinny być zbyt liczne. W zależności od możliwości intelektualnych oraz zainteresowań uczniów można rozszerzać lub zawęźać treści w procesie nauczania. Obserwując uczniów należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w wykonaniu powierzonych zadań i wzmacnianie u uczniów zachowań pozytywnych.

Dzięki stosowaniu różnorodnych środków dydaktycznych lekcje stają się ciekawsze, a uczniowie bardziej aktywni i zainteresowani przedmiotem.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

VII. Literatura

Bartoszewska M. (red.): Jak uczyć uczniów uczenia się? Metody aktywne na lekcjach geografii – scenariusze lekcji. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Lublinie, Lublin 1998.

Konarzewski K.: Sztuka nauczania. Szkoła. PWN. Warszawa 2008.

Łobożewicz T. (red.): Krajoznawstwo i turystyka w szkole. Praca zbiorowa, WSiP, Warszawa 1990.

Makowski J.: Geografia fizyczna świata. PWN, Warszawa 2006.

Makowski J. (red.): Geografia regionalna świata. PWN, Warszawa 2006.

Merrill Harmin: Duch klasy, Jak motywować uczniów do nauki?

Olbrycht K.: Prawda, dobro i piękno w wychowaniu człowieka jako osoby. Katowice 2002.

Otok S.: Geografia polityczna. PWN, Warszawa 2006.

Piskorz S. (red.): Zarys dydaktyki geografii. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.

Pólturzycki J.: Dydaktyka dla nauczycieli. Wydawnictwo Novum, Płock 2002.

Starkel L.: Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze. PWN, Warszawa 1991.

Tywoński K.: Nauczanie w pracowni geograficznej. WSiP, Warszawa 1998.

Winklewski J.: Rysunek w nauczaniu geografii. WSiP, Warszawa 1988.

Winklewski J.: Nauczanie podstaw geografii. WSiP, Warszawa 1988.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

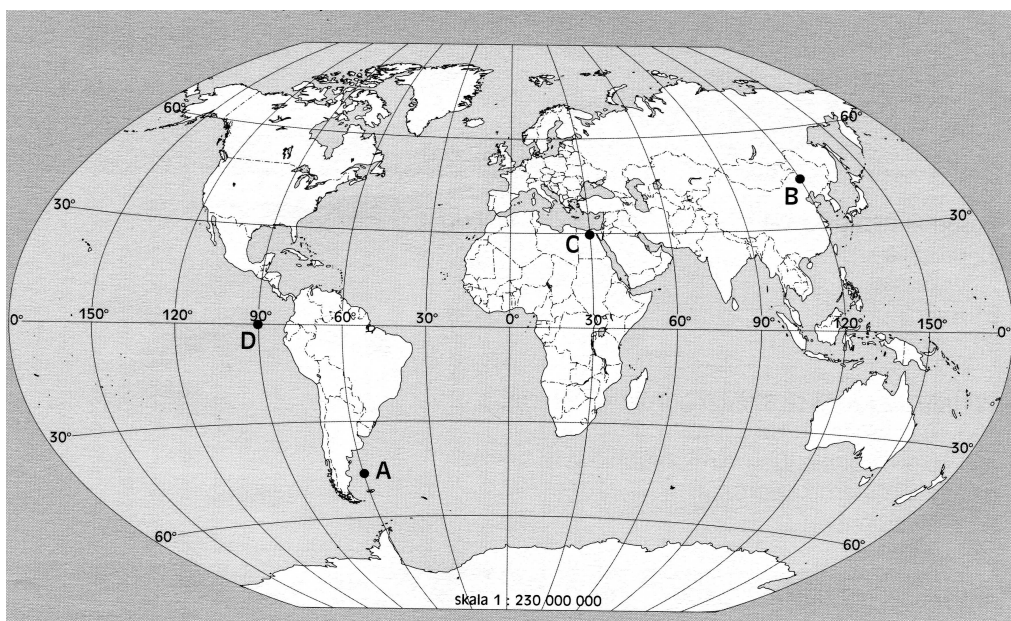

VIII. Testy diagnozujące i klucze odpowiedzi

Test sprawdzający po I klasie gimnazjum

1. Zjawiska pogodowe zachodzą w:

- A. mezosferze
- B. termosferze
- C. troposferze
- D. stratosferze

Mapka do zadania 2 i 3

2. Punkt A ma następujące współrzędne geograficzne:

- A. 45°S, 30°W
- B. 30°N, 60°E
- C. 60°S, 30°E
- D. 45°S, 60°W

3. Punkt B względem punktu A leży:

- A. Na południowym zachodzie
- B. Na południowym wschodzie
- C. Na północnym wschodzie
- D. Na północnym zachodzie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

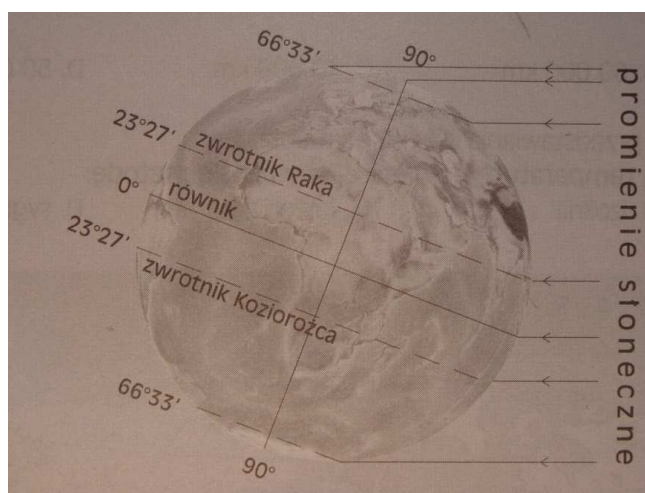

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

A. Gwiazdy to ciała niebieskie świecące własnym światłem.	P	F
B. Największą planetą w Układzie Słonecznym jest Saturn.	P	F
C. Komety to niewielkie ciała niebieskie zbudowane ze skał i lodu.	P	F
D. Gwiazdą położoną najbliżej Ziemi jest Słońce.	P	F

Informacje do zadania 5 i 6

5. Rysunek przedstawia stan oświetlenia Ziemi w dniu:

- A. 22 grudnia
- B. 23 września
- C. 21 marca
- D. 22 czerwca

6. W dniu 21 marca Słońce góruje w zenicie:

- A. nad zwrotnikiem Raka
- B. nad kołem podbiegunowym południowym
- C. nad zwrotnikiem Koziorożca
- D. nad równikiem

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

7. Uczniowie prowadzili obserwacje meteorologiczne. Wyniki obserwacji zapisali w tabeli:

	Miesiące						
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Temp w °C	3,6	7,9	13,8	15,7	18,0	17,7	13,6
Opady w mm	35	42	55	63	76	70	30

Na podstawie danych z tabeli oblicz:

A. Średnią temperaturę obserwowanego okresu

.....

B. Amplitudę temperatury

.....

C. Całkowity opad w obserwowanym okresie

.....

8. Uzupełnij schemat przedstawiający ruch obiegowy Ziemi.

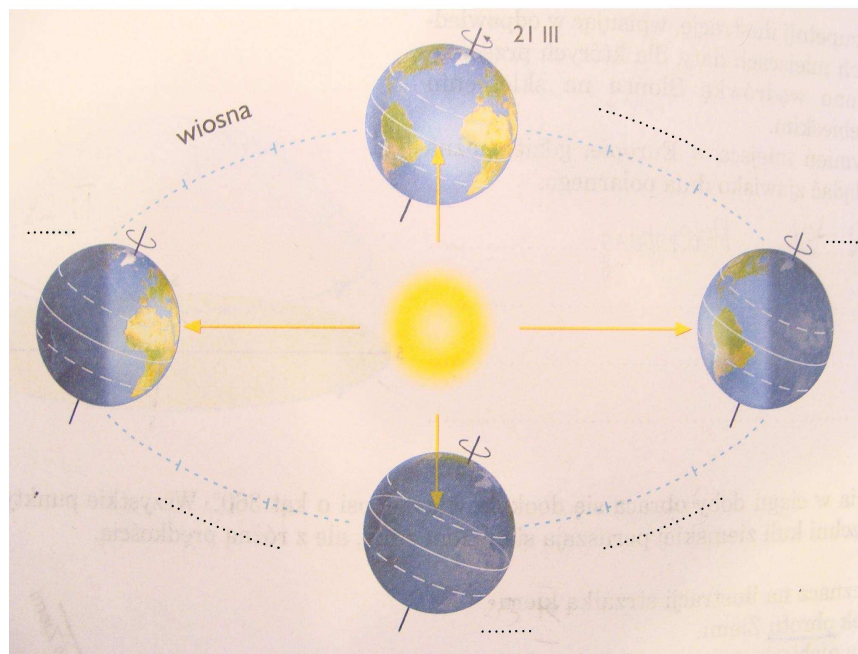

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

9. Rysunek przedstawia fragment mapy poziomicowej. Na jego podstawie wykonaj następujące polecenia:

A. Odczytaj wysokość bezwzględną punktu A

B. Oblicz wysokość względną między punktami A i B

.....

C. Zaznacz na mapie krzyżykiem (X) miejsce o największej wysokości bezwzględnej

D. Który z zaznaczonych punktów ma najniższą wysokość bezwzględną

.....

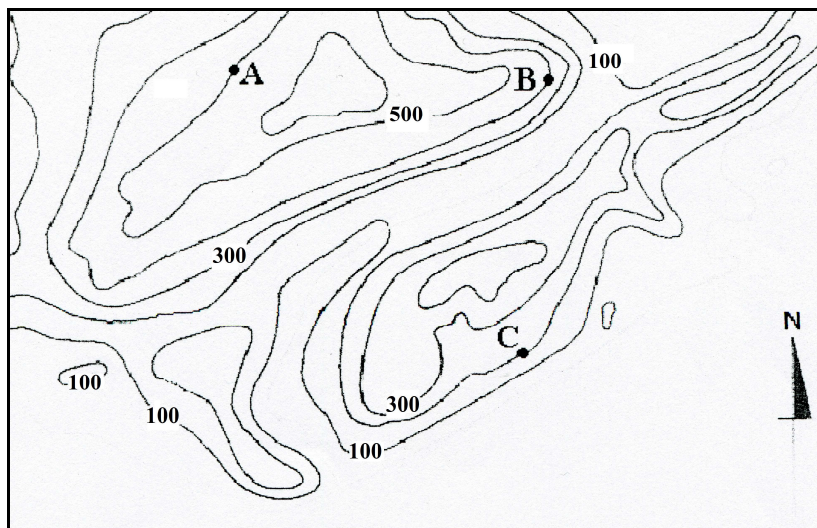

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

10. Powierzchnia Ziemi nieustannie się zmienia. Jest to wynik oddziaływania czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Z podanych niżej procesów wybierz ten zestaw, w którym są czynniki pochodzące z wnętrza Ziemi:

- A. wulkanizm, ruchy górotwórcze, ruchy lądowórcze
- B. korazja, erozja, działalność lodowców
- C. trzęsienie ziemi, działalność wód, przeobrażanie skał
- D. transport, abrazja, akumulacja

11. Rozpoznaj wiatry wiejące w różnych miejscach na kuli ziemskiej. Obok nazwy wiatru wpisz właściwy numer rysunku

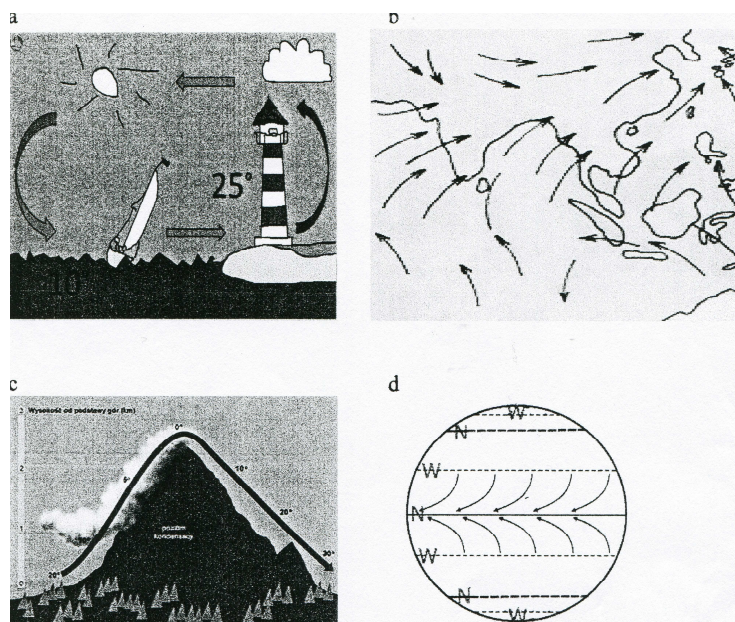

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- 1) wiatr halny
- 2) pasat
- 3) monsun.....
- 4) bryza.....

12. Na mapie w skali 1: 2 500 000 odległość między Warszawą i Łodzią wynosi 5cm. Ile w rzeczywistości wynosi odległość między tymi miastami? Oblicz i zaznacz poprawną odpowiedź:

- A. 5 km
- B. 125 km
- C. 12,5km
- D. 50 km

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

13. Uzupełnij tabelę

Formacja roślinna: sawanna, tajga, pustynia, step, tundra, lasy mieszane

Typ klimatu: umiarkowany morski, równikowy wybitnie wilgotny, umiarkowanie kontynentalny, polarny, subpolarny, podrównikowy wilgotny

Charakterystyczne rośliny: dąb korkowy, kaktusy, kuczukowiec, liany, hebany, akacje, baobaby, trawy, sosny, sukulenty (np. kaktusy), oliwki

Nie wszystkie podane nazwy pasują do tabeli.

Lp.	Formacja roślinna	Typ klimatu	Charakterystyczne rośliny
1)	las równikowy wiecznie zielony		
2)		zwrotnikowy wybitnie suchy	
3)			mchy, porosty, karłowate brzozy
4)		podrównikowy wilgotny	

14. Spośród wymienionych terminów zaznacz zestaw obejmujący elementy klimatu:

- A. szerokość geograficzna, wiatr, opady
- B. wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne, zachmurzenie
- C. rzeźba terenu, prądy morskie, wysokość nad poziom morza
- D. odległość od morza, prądy morskie, ciśnienie atmosferyczne

15. Podkreśl nazwę gazu, którego jest najwięcej w powietrzu:

- A. tlen
- B. argon
- C. dwutlenek węgla
- D. azot

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

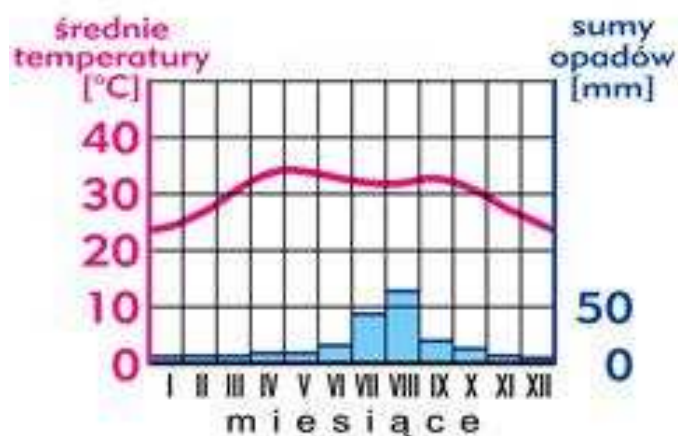

16. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

A. Skały wapienne powstały w dawnych zbiornikach wodnych.	P	F
B. Ropa naftowa jest skałą osadową.	P	F
C. Kwarc, skaleń, mika – to najczęściej rozpowszechnione skały.	P	F
D. Granit jest skałą metamorficzną.	P	F

17. Wykres klimatyczny charakterystyczny jest dla klimatu:

- A. równikowego
- B. zwrotnikowego
- C. umiarkowanego
- D. polarnego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Klucz odpowiedzi do testu po klasie I gimnazjum

1. C 1 pkt. 2. D 1 pkt. 3. C 1 pkt. 4. A – P B – F C – P D – P 2 pkt. 5. D 1 pkt. 6. D 1 pkt. 7. A – 12,9°C B- 10°C C– 771mm 3 pkt. 8. 22.06 lato 23.09 jesień 22.12 zima 2 pkt. 9. A. 500 m n.p.m. B 100m C-właściwe oznaczenie D – punkt C 2 pkt.	10. A 1 pkt. 11. 1) c 2) d 3) b 4) a 2pkt 12. B 1 pkt. 13. 1) równikowy, hebany, liany, kauczukowiec 2) pustynia, sukulenty(np. kaktusy) 3) tundra, subpolarny 4) sawanna, trawy, akacje, baobaby 4 pkt. 14. C 1 pkt. 15. D 1 pkt. 16. A – P B – P C – F D – F 2pkt 17.B 1 pkt.

Proponowana skala ocen:

27 – 25 pkt. - bardzo dobry

24 – 19 pkt. - dobry

18 – 14 pkt. dostateczny

13 – 8pkt - dopuszczający

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

7-0 pkt. - niedostateczny

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

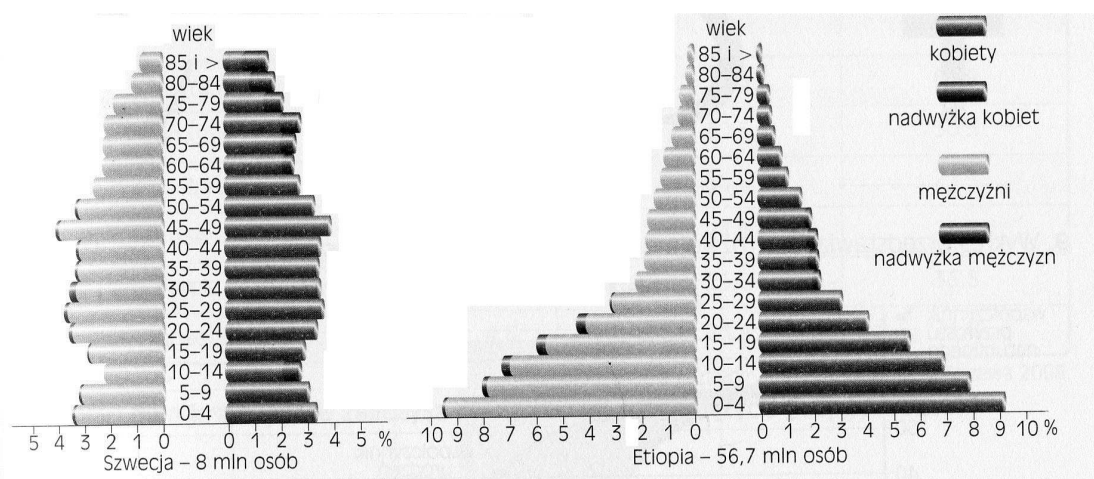

Projekt „MKK - Moje Kluczowe Kompetencje” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Test po II klasie gimnazjum

- Dostępu do morza nie mają następujące państwa europejskie:
 - Austria, Szwajcaria, Belgia
 - Rumunia, Bułgaria, Grecja
 - Czechy, Słowacja, Węgry
 - Szwajcaria, Chorwacja, Węgry
- Poniższa piramida płci i wieku przedstawia strukturę ludności Szwecji i Etiopii. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

A. Ludność Etiopii jest społeczeństwem „młodym”, natomiast ludność Szwecji społeczeństwem „starzejącym się”.	P	F
B. W społeczeństwie Etiopii przewaga jest ludzi powyżej 35 roku życia.	P	F
C. W Szwecji jest nadwyżka mężczyzn do 50 roku życia, a od 55 roku życia przeważają kobiety.	P	F
D. W Etiopii jest duża liczebność dzieci i mały udział roczników najstarszych	P	F

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3. Przyporządkuj poniższym określeniom nazwy państw.

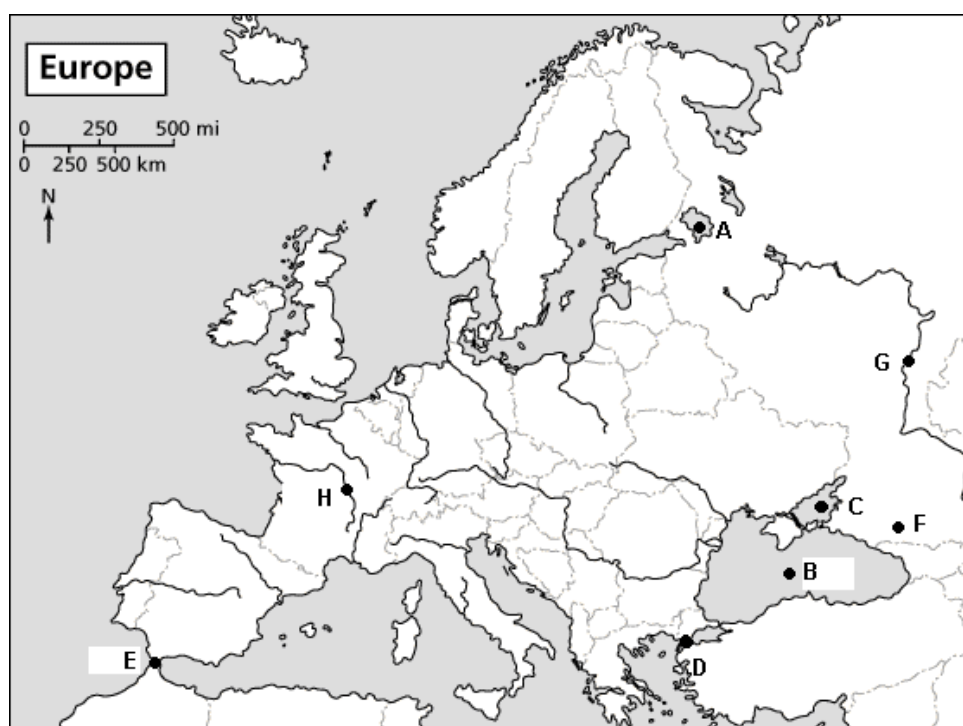
1) Austria, 2) Serbia, 3) Czechy, 4) Norwegia

- A. Kraj skandynawski
- B. Kraj środkowoeuropejski
- C. Kraj alpejski
- D. Kraj bałkański

4. Na mapie oznaczono symbolami liter charakterystyczne dla Europy obiekty geograficzne.

Wpisz je w odpowiednie miejsca:

1) Cieśnina Bosfor		5) Morze Azowskie	
2) Rzeką Loara		6) Jezioro Ładoga	
3) Góry Kaukaz		7) Morze Czarne	
4) Rzeką Wołga		8) Cieśnina
Gibraltarska	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5. Państwem w Europie o powierzchni większej niż Polska jest:

- A. Rumunia
- B. Czechy
- C. Włochy
- D. Ukraina

6. Lasy równikowe nie występują w:

- A. Azji
- B. Afryce
- C. Ameryce Południowej
- D. Ameryce Północnej

7. Największą wyspą świata jest:

- A. Madagaskar
- B. Wielka Brytania
- C. Grenlandia
- D. Islandia

8. Podkreśl odpowiednie nazwy krajów, które **nie należą** do Unii Europejskiej

Czechy, Portugalia, Niemcy, Islandia, Włochy, Bułgaria, Łotwa, Norwegia, Szwecja, Polska, Węgry, Słowacja, Słowenia, Francja, Ukraina, Rumunia, Albania, Austria, Estonia, Grecja, Rosja, Holandia, Belgia, Litwa, Irlandia, Malta, Wielka Brytania, Chorwacja, Cypr, Malta, Finlandia, Hiszpania, Dania, Białoruś

Polska została przyjęta do Unii Europejskiej w roku.

9. Przeczytaj uważnie tekst i napisz jakie państwo jest w nim opisane. Obok wpisz stolicę tego państwa:

- A. Leży na czterech dużych wyspach i wielu małych wysepkach. Wyspy są górzyste i niespokojne. Często występują tam trzęsienia Ziemi i wybuchy wulkanów oraz silne wiatry z dużymi ulewami. Jest to kraj bardzo gęsto zaludniony, najbardziej uprzemysłowiony w Azji i jeden z najlepiej rozwiniętych gospodarczo na świecie.

Państwo Stolica

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- B. Jest sąsiadem Polski. W dużym okręgu przemysłowym – Zagłębiu Ruhry rozwinął się przemysł górniczy, hutniczy, maszynowy. To bogate państwo. W Bawarii jest dużo zabytkowych miast, pięknych starych zamków położonych nad Dunajem.

Państwo

Stolica

10. Zaznacz przyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa:

- A. Ukształtowanie powierzchni
- B. Mechanizacja rolnictwa
- C. Warunki glebowe
- D. Długość trwania okresu wegetacyjnego

11. Oceń czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe:

A. Większość mieszkańców Australii skupiona jest na wybrzeżu północno – zachodnim.	P	F
B. 90% Australijczyków żyje w miastach.	P	F
C. Zróżnicowanie etniczne ludności obu Ameryk jest wynikiem imigracji na oba kontynenty wielu narodów: europejskich, azjatyckich i afrykańskich	P	F
D. W Ameryce Południowej najczęściej używanym językiem jest język: hiszpański i portugalski	P	F

12. Główne czynniki lokalizacji przemysłu nowoczesnych technologii to:

- A. Baza surowcowa
- B. Obecność wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej
- C. rzeźba terenu
- D. Dostęp do wody

13. Obszary sejsmiczne w Europie:

- A. Europa śródziemnomorska
- B. Europa centralna
- C. Europa wschodnia
- D. Europa zachodnia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

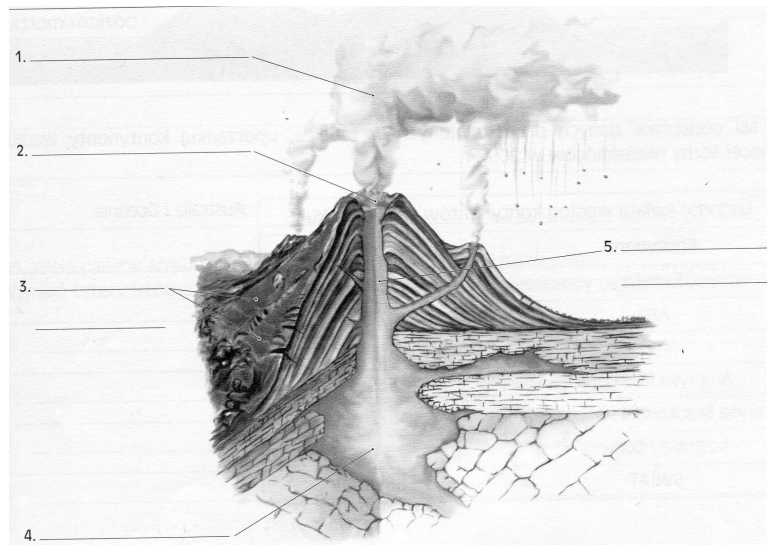

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

14. Uzupełnij ilustrację wpisując wymienione nazwy w odpowiednie miejsca:

- A. potok lawy, B komin wulkaniczny, C ognisko magmy, D krater, E materiały piroklastyczne

15. Jeden z największych zespołów miejskich na świecie, zwanych megapolis, tworzą miasta:

- A. Londyn, Edynburg, Berlin
 B. Nowy Jork, Boston, Waszyngton
 C. Paryż, Madryt, Lizbona
 D. Berlin, Bonn, Bruksela

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Klucz odpowiedzi do testu po klasie II gimnazjum

1. C – 1 pkt.	9. A – Japonia, Tokio
2. A- P	B – Niemcy, Berlin – 2 pkt.
B- F	10. A, C, D – 2 pkt.
C- P	11. A – F
D- P – 2 pkt.	B – P
3. A 4)	C – P
B 3)	D – P – 2 pkt.
C 1)	12. B – 1 pkt.
D 2) – 2 pkt.	13. A – 1 pkt.
4. 1 – D	14. A – 3
2 – H	B – 5
3 – F	C – 4
4 – G	D – 2
5 – C	E – 1 – 2 pkt.
6 – A	15. B – 1 pkt.
7 – B	
8 - E – 3 pkt.	Proponowana skala ocen:
5. D – 1 pkt.	25 – 23 pkt. - bardzo dobry
6. D – 1 pkt.	22 – 18 pkt. - dobry
7. A – 1 pkt.	17 – 12 pkt. dostateczny
	11 – 7pkt. - dopuszczający
	6 - 0 pkt. - niedostateczny
8. Islandia, Norwegia, Ukraina,
Albania, Rosja, Chorwacja,
Białoruś , 1 maja 2004r
– 3 pkt.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Test po III klasie gimnazjum

Informacja do zadań 1 i 2.

Skrajne punkty Polski mają następujące współrzędne geograficzne: na

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „MKK - Moje Kluczowe Kompetencje” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

północy $54^{\circ}50'N$, na południu $49^{\circ}00'N$, na zachodzie $14^{\circ}00'E$ i na wschodzie $24^{\circ}08'E$.

1. Rozciągłość południkowa Polski wynosi

- A. $10^{\circ}01'$
- B. $38^{\circ}15'$
- C. $05^{\circ}50'$
- D. $12^{\circ}30'$

2. Na obszarze Polski między zachodnią i wschodnią granicą kraju różnica czasu słonecznego jest równa:

- A. 30 minut
- B. 40 minut
- C. 50 minut
- D. 20 minut

3. W celu ochrony przyrody w Polsce zostały utworzone Parki Narodowe. Uzupełnij tabelę łącząc element krajobrazu podlegający szczególnej ochronie z odpowiednim parkiem.

A. Przełom rzeki Dunajec	1) Tatrzański Park Narodowy
B. Połoniny: lasy bukowe	2) Słowiński Park Narodowy
C. Ruchome wydmy, jeziora przybrzeżne, bór sosnowy	3) Białowieski Park Narodowy
D. Rzeźba wysokogórska, piętra roślinne, kozice	4) Świętokrzyski Park Narodowy
E. Las liściasty i mieszany, żubr, tarpan	
F. Gołoborza, bory jodłowe, jodłowo-bukowe i sosnowe	

1)	2)	3)	4)

4. Na podstawie mapy można stwierdzić, że największy wpływ na ilość i rozkład opadów w Polsce ma:

- A. Odległość od morza
- B. Ukształtowanie powierzchni

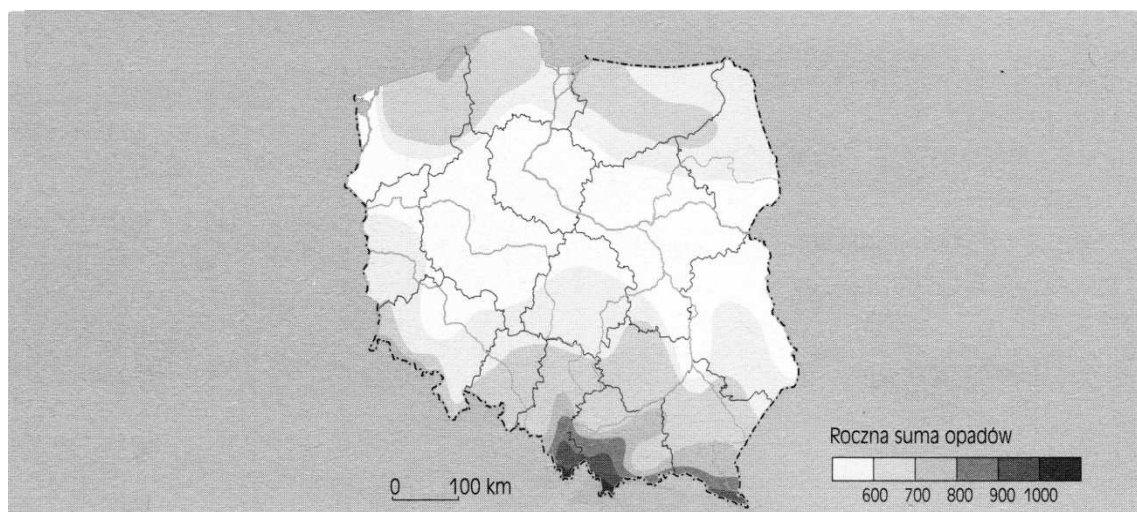
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- C. Pora roku
D. Cyrkulacja atmosferyczna

5. Najniższe opady w Polsce występują:

- A. Na Mazurach
B. W Górach Świętokrzyskich
C. Na Kujawach
D. Na Pojezierzu Pomorskim

6. Połącz rodzaje surowców mineralnych z nazwami ośrodków ich wydobycia

A. Gaz ziemny	1) Głogów Lubin
B. Rudy cynku i ołowiu	2) Przemyśl, Jarosław
C. Rudy miedzi	3) Kłodawa Inowrocław
D. Węgiel brunatny	4) Olkusz, Bytom
E. Węgiel kamienny	5) Turoszów, Konin, Bełchatów
F. Sól kamienna	6) Bogdanka, Katowice
G. Ropa naftowa	7) Kamień Pomorski, Jasło, Krosno
H. Siarka	8) Grzybów, Tarnobrzeg

1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)

7. Odczytaj z diagramu, jaki procent powierzchni Polski zajmują użytki rolne

- A. 50,9%
B. 50,0%

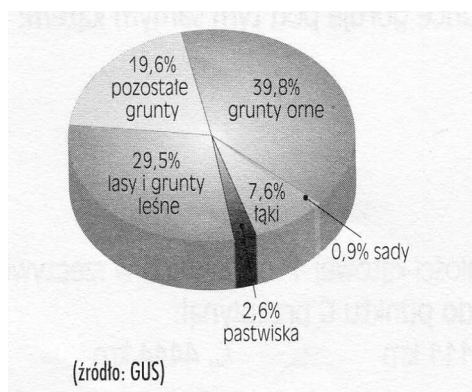
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- C. 59,4%
D. 47,44%

8. Powierzchnia województwa dolnośląskiego wynosi 19948 km² i mieszka w nim 2982 tys. Ludności. Oblicz gęstość zaludnienia w tym województwie i wybierz poprawną odpowiedź:
- A. 85 os/km²
B. 104os/km²
C. 115 os/km²
D. 149 os/km²
9. Oceń prawdziwość zdań opisujących Polski przemysł, zaznaczając literę P (zdanie prawdziwe) lub F (zdanie fałszywe)

A. 54% produkowanej energii w Polsce pochodzi z węgla kamiennego.	P	F
B. Coraz większego znaczenia nabierają w Polsce elektrownie wodne – obecnie już 11% produkowanej energii.	P	F
C. Do najlepiej rozwijających się gałęzi przemysłu w Polsce należy obecnie przemysł elektromaszynowy.	P	F
D. Ze względu na zły stan dróg coraz mniejsze znaczenie ma transport samochodowy.	P	F

10.

10. Na podstawie mapy podziału administracyjnego Polski rozwiąż poniższe zadania:

A. Podaj nazwę największego województwa w Polsce

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

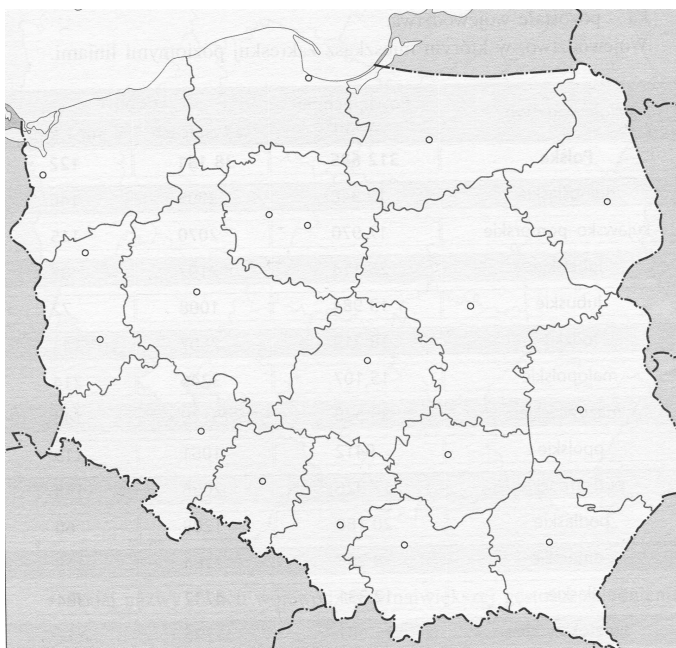
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

.....
B. Podaj nazwę województwa położonego na południowy zachód od tego województwa.....

C. Podaj nazwę województwa graniczącego z Litwą

.....
D. Podaj nazwę województwa na terenie którego leży Zakopane

11. Zaznacz prawidłową odpowiedź. Największą powierzchnię upraw w Polsce zajmują:

- A. Ziemniaki
- B. Zboża
- C. Rośliny pastewne
- D. Rośliny przemysłowe

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

12. Podkreśl pasma górskie leżące w Karpatach:

- A. Bieszczady
- B. Karkonosze
- C. Pieniny
- D. Góry Izerskie

13. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe

A. Pasy rzeźby terenu mają przebieg południkowy.	P	F
B. Na pojezierzach licznie występują jeziora krasowe.	P	F
C. Najniżej położonym obszarem w Polsce są Żuławy Wiślane.	P	F
D. Obszar objęty ostatnim zlodowaceniem ma rzeźbę młodoglacjalną.	P	F

14. Przyporządkuj szczyty odpowiednim pasmom górskim

A. Łysica	1) Tatry
B. Babia Góra	2) Pieniny
C. Rysy	3) Karkonosze
D. Śnieżka	4) Beskidy
E. Trzy Korony	5) Łysogóry

1)	2)	3)	4)	5)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

15. W tabeli zamieszczono opisy niektórych form ochrony przyrody. Przyporządkuj im właściwe nazwy zapisane poniżej.

- A. Park narodowy
- B. Obszar chronionego krajobrazu
- C. Rezerwat przyrody
- D. Park krajobrazowy
- E. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt
- F. Pomnik przyrody

Opis	Nazwa formy ochrony przyrody
1) Obszary o wybitnych walorach krajobrazowych , zachowane w stanie naturalnym lub o niewielkim stopniu przekształcenia.	
2) Pojedyncze obiekty przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, odznaczające się cechami wyróżniającymi się spośród innych.	
3) Obszar o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi i edukacyjnymi.	

16. Najmłodsze góry w Polsce to (zaznacz poprawną odpowiedź):

- A. Sudety
- B. Karpaty
- C. Góry Świętokrzyskie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Klucz odpowiedzi do testu po klasie III gimnazjum

1. C – 1 pkt.	10. A. mazowieckie
2. B – 1 pkt.	B. łódzkie
3. 1) D	C. podlaskie
2) C	D. małopolskie - 2 pkt.
3) E	11. B 1 pkt.
4) F- 2 pkt.	12. A C – 1 pkt.
4. B - 1 pkt.	13. A F
5. C – 1 pkt.	B F
6. 1) C	C P
2) A	D P – 2 pkt.
3) F	14. 1) C
4) B	2) E
5) D	3) D
6) E	4) B
7) G	5) A – 2 pkt.
8) H – 3 pkt.	15. 1) C
7. A – 1 pkt.	2) F
8. D – 1 pkt.	3) A – 2 pkt.
9. A P	16. B – 1 pkt.
B F	Proponowana skala ocen:
C P	24 – 22 pkt. - bardzo dobry
D F – 2 pkt.	21 – 17 pkt. - dobry
	16 – 12 pkt. dostateczny
	11 – 7pkt - dopuszczający
	6 - 0 pkt. - niedostateczny

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

